

Bosna Hersek Devlet Başkanlığı Konseyi Onuruna

Türkiye-Bosna Hersek İş Konseyi Çalışma Yemeği

17 Mart 2021, 12.00, Swiss Hotel

**Bosna Hersek Devlet Başkanlığı Konsey Üyesi Sn. Željko
Komšić (*Jelko Komşic*),**

**Bosna Hersek Devlet Başkanlığı Konsey Üyesi Sn. Šefik
Džaferović (*Şefik Caferovic*),**

**Bosna Hersek İletişim ve Ulaştırma Bakanı Sn. Vojin Mitrović
(*Voyin Mitrovic*),**

Bosna Hersek Ankara Büyükelçisi Sn. Adis Alagić (*Adis Alavic*),

Büyükelçimiz Sn. Haldun Koç,

**Bosna Hersek İstanbul Başkonsolosu Sn. Siniša Mihailović
(*Sinisa Mihaylovic*)**

Türkiye ve Bosna Hersek İş Dünyasının Başkan ve Temsilcileri,

Değerli Katılımcılar,

Teşekkür ederim Muzaffer Bey.

Öncelikle sizlere sağlıklı günler diliyor, sizleri şahsım ve DEİK ailesi adına saygıyla selamlıyorum.

Yarın şanlı tarihimizin en önemli anlarından birisi olan Çanakkale Zaferi'nin 106. yıl dönümünü kutlayacağız. Biliyorsunuz, Çanakkale Savaşı'nda Bosnalı kardeşlerimiz de bizlerle omuz omuza mücadele verdi. Resmi kaynaklar, yaklaşık 16 bin Bosnalı kardeşimizin Çanakkale Savaşı'na katıldığını belirtiyor. Bu vesileyle, vatanımızın bağımsızlığı için canlarını feda eden Çanakkale kahramanlarımızı, saygı, minnet ve rahmetle anıyorum.

Devamla, son bir yıl içerisinde çevrim içi gerçekleştirmekte olduğumuz programlarımızı yavaş yavaş, yüz yüze veya hibrit şeklinde gerçekleştirmeye başlamanın memnuniyeti içerisindeyiz.

Bosna Hersek doğumlu ve Nobel ödüllü yazar Ivo Andrić, Drina Köprüsü adlı kitabında, **“Büyük kararlardan sonra her şey sadeleşir, kolaylaşır.”** ifadelerini kullanıyor. Bugün inanıyorum ki, iki dost ve kardeş ülke arasında ticaret ve yatırım ilişkilerimizi geliştirmek üzere yeni kararlar alacak ve bunları gerçekleştireceğimiz süreçleri kolaylaştırmak için adımlar atacağız.

Dün Ankara'da birliktedik, bugün İstanbul'a dostluğumuz ve kardeşliğimizi ekonomik ilişkilerimize daha fazla yansıtmak ve Cumhurbaşkanlarımızın belirttiği 1 milyar \$'lık ticaret hacmi hedefine ulaşmak istiyoruz.

Bu noktada, kısaca iki ülke arasındaki ekonomik iş birliklerimizi geliştirmenin önünü açacak bazı tespit ve önerilerimi sizlerle paylaşmak isterim.

- Elbette her zaman konuştuğumuz alanlardan biri, altyapı çalışmalarında Türkiye'nin gerçekten çok önemli bir deneyimi var. Bu

deneyimi hem bilgi transferi şeklinde ve bunun yanı sıra daha fazla projelerle paylaşmak hepimiz için önemli olacaktır.

- Bosna Hersek'te iş kurma prosedürlerinin sadeleştirilmesi, bu konuda dijitalleşmenin, e-imza gibi uygulamaların hızla yürürlüğe konması, iş dünyalarımızın daha kolay iş yapmaları için büyük önem taşıyor. Bu vesileyle, ikili ticarete karşılıklı olarak prosedürlerin sadeleştirilmesinin de ticaretimizin geliştirilmesi açısından önem arz ettiğini belirtmek isterim.
- Son olarak, zaman zaman gündeme gelen Türk OSB sisteminin Bosna Hersek'te de uygulamaya alınması konusunda Türk iş dünyası olarak her zaman desteğe hazır olduğumuzu ifade etmek isterim.

Sözlerime son vermeden Covid-19'le ilgili bazı değerlendirmelere değinmek istiyorum. Sağlık boyutundan söz etmeyeceğim ama hayatımıza getirdiği yenilikler ya da riskler konusu, bence her toplantıda dile getirilmesi gereken kavramlardan.

Öncelikle, bu salgının fiziki hareketliliği kısıtlamasının, dijital ve yapay zeka dönemine geçişi hızlandırdığını görüyoruz. Bunun iş hayatımıza nasıl yansımaları olacağını iyi düşünmeliyiz. Bu geçiş sürecinde gerekli adımları zamanında atamazsak, bunu başarabilen ülkelerle aradaki açığın artması gibi bir riskle karşı karşıyayız.

İkinci bir konu globalleşme mi, yerelleşme mi konusu. Galiba Covid-19 süreci bize glokalleşmeyi, yani globalleşme ve yerelleşmenin bir karışımının olacağı bir dünya sunuyor.

Elbette hepimiz kaynak çeşitliliğinin önemine inanırız. Ancak Covid-19'la hayatımızda kaynak çeşitliliğinin önemini daha iyi kavradık. Çünkü

zaman zaman firmalarımız, rekabet noktasında ölçek ekonomisi büyük olan yerlerle çalışmanın getirdiği avantajı kullanırlardı. Hepimiz biliyoruz ki, bir hizmet ya da ürünü çok fazla şekilde arz ederseniz rekabette öne geçme imkânınız vardır. (Yüksek teknoloji hariç olarak konuşuyorum tabii ki, o alan zaten özel.) Ancak Covid-19 tek bir kaynağa bağlı olmanın risklerini de meydana çıkardı. Ve kaynak çeşitliliğini bir defa daha hayatımızın ortasına koydu.

Bu noktada, yine bir başka kavramla karşı karşıya kaldık. Lojistikle birlikte düşündüğümüz “ulaşılabilirlik” kavramı. Bunu neden ifade ediyorum? Bizler bir ülkeyle ticaret yaparken ne kadar yakın ya da uzak olduğunu, mal ya da hizmetin nasıl oraya ulaştığını düşünür, dikkate alırdık. Ancak tedarik zinciri dediğimiz kavram, mesafeden ayrı olarak ulaşılabilirlik kavramını da hayatımıza soktu. Zannederim bunlar yeni dönemde hepimizin üzerinde parametreleriyle birlikte çalışmamız gereken alanlardır.

Bu çerçevede biz DEİK ailesi olarak 146 İş Konseyimizle Bosna Hersek'teki dostlarımızla, sadece Türkiye-Bosna Hersek İş Konseyimizin değil, bütün İş Konseylerimizin birikimlerini de aktarabileceğimizi de bir defa daha hatırlatmak istiyorum.

Başta Sayın Bosna Hersek Devlet Başkanlığı Konseyi Üyeleri ve Büyükelçimiz olmak üzere katılan herkese teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.

Nail OLPAK

DEİK Başkanı